

Sygn. akt III Ca 1428/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 listopada 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Elżbieta Matyasik

Sędzia SO Gabriela Sobczyk (spr.)

SO Anna Hajda

Protokolant Marzena Makoś

po rozpoznaniu w dniu 26 listopada 2015 r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy z powództwa T. C.

przeciwko J. C.

o przedłużenie obowiązku alimentacyjnego i podwyższenie alimentów

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Rejonowego w Jastrzębiu-Zdroju

z dnia 7 maja 2015 r., sygn. akt III RC 90/13

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

a) **zasądza od pozwanego J. C. na rzecz powódki T. C. alimenty w wysokości 3.667 (trzy tysiące sześćset sześćdziesiąt siedem) złotych za okres od 11 marca 2013 roku do 30 listopada 2015 roku z ustawowymi odsetkami od dnia 27 listopada 2015 roku w razie opóźnienia w płatności;**

b) **zasądza od pozwanego J. C. na rzecz powódki T. C. alimenty w wysokości po 100 (sto) złotych miesięcznie począwszy od 1 grudnia 2015 roku do dnia 1 lutego 2018 roku płatne z góry do dnia 20 – go każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w płatności;**

c) **oddala powództwo w pozostałej części;**

d) **nakazuje pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Jastrzębiu – Zdroju kwotę 244 (dwieście czterdzieści cztery) złote tytułem opłaty od pozwu, od uiszczenia której powódka była zwolniona;**

e) **nie obciąża pozwanego kosztami procesu;**

2. oddala apelację w pozostałej części;

3. nakazuje pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Jastrzębiu – Zdroju kwotę 244 (dwieście czterdzieści cztery) złote tytułem opłaty od apelacji, od uiszczenia której powódka była zwolniona;

4. nie obciąża pozwanego kosztami postępowania odwoławczego.

SSO Anna Hajda SSO Elżbieta Matyasik SSO Gabriela Sobczyk

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym w dniu 7 lutego 2013 r. do tut. Sądu T. C. domagała się zasądzenia od pozwanego J. C. alimentów w wysokości po 700 zł miesięcznie poczynając od dnia wniesienia powództwa do dnia 1 lutego 2018 r. z ustawowymi odsetkami, a to w miejsce alimentów zasądzonych wyrokiem Sądu Rejonowego w Jastrzębiu - Zdroju z dnia 28 listopada 2011r. w sprawie o sygn. akt III RC 637/10, a tym samym o przedłużenie obowiązku alimentacyjnego. W uzasadnieniu pozwu wskazała, iż wyrokiem Sądu Rejonowego w Jastrzębiu - Zdroju z dnia 28 listopada 2011r. zasądzono na jej rzecz od pozwanego J. C. alimenty w kwocie po 500 zł miesięcznie, począwszy od dnia 17.10.2011 r. do dnia 10.03.2013 r. Pozwany J. C. jest jej byłym mężem. Małżeństwo to rozwiązano wyrokiem Sądu Wojewódzkiego w Katowicach w dniu 13.01.1993r. bez orzekania o winie. Podała też, iż wcześniej, tj. wyrokiem z dnia 23.4.2009r., Sąd Rejonowy w Jastrzębiu – Zdroju w sprawie o sygn. akt III RC 643/07 przedłużył obowiązek alimentacyjny pozwanego wobec niej na czas oznaczony. Powódka wskazała, iż Sądy rozpoznające w/w sprawy jako okoliczności uzasadniające przedłużenie na jej rzecz obowiązku alimentacyjnego uwzględniały m.in. długotrwałość jej związku małżeńskiego z pozwanym, znaczne dysproporcje w ich sytuacji zarobkowej. Powódka wskazała ponadto, iż orzeczeniem z dnia 8.11.2011r. (...) do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w R. orzekł o zaliczeniu powódki na stałe do znacznego stopnia niepełnosprawności. T. C. podniosła, iż w marcu 2013 r. uzyska prawo do emerytury i otrzyma z tego tytułu świadczenie w wysokości 680 zł brutto miesięcznie. Powódka wskazała, iż mieszka sama, choruje na nowotwór piersi, przepuklinę jądra miazdzystego l-4 l-5, dyskopatię i oczu, gdyż nie widzi na jedno oko. Dodała, iż w związku ze swoją sytuacją nie jest w stanie wykupić wszystkich leków. Podniosła, iż poza wydatkami na leki ponosi wydatki na opłaty mieszkaniowe. Podkreśliła, iż w chwili obecnej otrzymuje świadczenie rentowe w wysokości 542 zł miesięcznie.

Pozwany J. C. wniósł o oddalenie powództwa.

Podniósł, iż na córkę B. M. łoży obecnie alimenty w kwocie po 1.600 zł miesięcznie. Dodał też, iż powódce winni pomagać dwa dorośli synowie stron, których sytuacja finansowa pozwala na taką pomoc. Zaznaczył nadto, iż obecnie spłaca ratę kredyty w wysokości 1.550 zł miesięcznie, który zaciągnął aby spłacić zasądzone uprzednio alimenty na rzecz powódki (wyrównanie) a także aby zaspokoić aktualne potrzeby swojej rodziny.

Na rozprawie w dniu 5 kwietnia 2013 r. powódka podtrzymała żądanie pozwu, podnosząc jednocześnie, że pod rozważę Sądu oddaje końcową datę, do której winien być przedłużony obowiązek alimentacyjny pozwanego.

W piśmie procesowym z dnia 22 lipca 2013 r. pozwany podniósł, iż wg jego wiedzy córka B. M. w okresie od października 2012 r. do końca września 2013 r. będzie przebywała na urlopie dziekańskim, zaś od października 2013 r. będzie kontynuowała naukę w systemie zaocznym na Uniwersytecie M. K. w T.. Poza tym wskazał, iż jego córka mieszka w T. w wynajmowanym mieszkaniu oraz podniósł, iż złożył do Sądu Rejonowego w Prudniku pozew o uchylenie obowiązku alimentacyjnego wobec córki B. M. z roszczeniem ewentualnym o obniżenie alimentów. Podniósł nadto, iż powódka sama zajmuje mieszkanie typu M-4. Tymczasem, gdyby zdecydowała się zbyć to mieszkanie i kupić dla siebie mniejsze typu M-3 lub M -2 uzyskalaby w ten sposób oszczędności w wysokości 20.000 – 30.000 zł, mając na uwadze ceny mieszkań w J.. Tym samym, jak podkreślił, miałyby realną szansę utrzymać się samodzielnie z wyższym oszczędności. Pozwany zaznaczył również, iż w dacie poprzedniej sprawy powódka utrzymywała się z świadczenia rentowego w wysokości 561 zł miesięcznie, gdy obecnie otrzymuje emeryturę w wyższej wysokości wraz z dodatkiem pielęgnacyjnym w wysokości 153 zł miesięcznie.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 7 maja 2015r. Sąd Rejonowy oddalił powództwo i odstąpił od obciążenia powódki kosztami postępowania w sprawie.

W uzasadnieniu Sąd Rejonowy ustalił, że J. C. i T. C. zd. Budzik związek małżeński zawarli dnia 13.01.1973r. Z ich małżeństwa urodziło się dwoje dzieci: S. C. ur. (...) oraz O. C. ur. (...)

W czasie małżeństwa J. C. pracował zawodowo, T. C. zajmowała się wychowaniem dzieci, prowadzeniem gospodarstwa domowego. W/w pracowała przez krótki okres czasu w czasie trwania związku małżeńskiego jako siostra pogotowia (...).

Związek małżeński stron rozwiązany został wyrokiem Sądu Wojewódzkiego w Katowicach dnia 13.01.1993r. w sprawie XVII C 2148/92 – bez orzekania o winie za rozkład pożycia.

Wyrokiem z dnia 23.4. 2009 r. w sprawie III RC 643/07 Sąd Rejonowy w Jastrzębiu Zdroju zasądził od J. C. na rzecz T. C. alimenty w wysokości po 300 zł miesięcznie, począwszy od dnia 15.04.2009 r. do 31.12.2010 r. – w miejsce alimentów zasądzonych wyrokiem Sądu Rejonowego w Jastrzębiu Zdroju z dnia 12.01.1996 r. w sprawie III RC 868/95 w wysokości po 50 zł miesięcznie.

Następnie wyrokiem Sądu Rejonowego w Jastrzębiu – Zdroju z dnia 28.11.2011 r. w sprawie o sygn. akt III RC 637/10 zasądzono od pozwanego J. C. na rzecz powódki T. C. alimenty w wysokości po 400 zł miesięcznie począwszy od dnia 13.10.2010 r. do 16.10.2011 r., a to w miejsce alimentów zasądzonych wyrokiem Sądu Rejonowego w Jastrzębiu Zdroju w dniu 23.04.2009 r. w sprawie o sygnaturze III RC 643/07 w wysokości po 300 zł, ponadto w pkt 2 tego wyroku zasądzono od pozwanego J. C. na rzecz powódki T. C. alimenty w wysokości po 500 zł począwszy od dnia 17.10.2011 r. do 10.03.2013 r.

W dacie powyższej sprawy powódka T. C. miała 58 lat, posiadała wykształcenie średnie, przebywała na recie i otrzymywała z tego tytułu świadczenie w wysokości 560,13 zł brutto miesięcznie, 498,72 zł netto miesięcznie. Renta przyznana została powódce do dnia 10.03.2013r.

T. C. zajmowała wówczas sama mieszkanie typu M- 4 o powierzchni 56 m², które przypadło jej w wyniku sprawy o podział majątku dorobkowego. Opłaty związane z utrzymaniem tego mieszkania wynosiły : 375 zł miesięcznie opłata za czynsz, 115 zł co dwa miesiące opłata za energię elektryczną, 56 zł co dwa miesiące opłata za gaz. T. C. nie otrzymywała dofinansowania do czynszu, posiadała zaległości w opłatach czynszowych w wysokości 2.492,42 zł, zadłużenie w opłatach za gaz w wysokości 59,34zł, zadłużenie w opłatach za energię elektryczną w wysokości 114 zł. Poza tym miała do dopłaty do CO kwotę w wysokości 340 zł.

Orzeczeniem lekarza orzecznika ZUS z dnia 15.4.2010r. T. C. została uznana za osobę częściowo niezdolną do pracy do dnia 10.03.2013r. z powodu choroby narządu ruchu.

T. C. była w tamtym czasie objęta pomocą Ośrodka Pomocy (...) w J., skąd otrzymała świadczenie pieniężne w postaci specjalnego zasiłku celowego w miesiącu lipcu 2011r. w wysokości 270 zł na zakup żywności oraz opłacenie energii, świadczenie pieniężne w postaci specjalnego zasiłku celowego w miesiącu wrześniu 2011r. w wysokości 200 zł na pokrycie części lub całości kosztów leków i leczenia, świadczenie pieniężne w wysokości 250 zł na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenie w wysokości 250 zł na zakup leków i pokrycie kosztów leczenia oraz na opłacenie gazu i energii.

Orzeczeniem z dnia 04.11.2010r. (...) do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w R. T. C. została zaliczona do osób o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności ze wskazaniem do pracy w warunkach pracy chronionej. Kolejnym orzeczeniem z dnia 08.11.2011r. (...) do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w R. T. C. została zaliczona do osób o znacznym stopniu niepełnosprawności niezdolnych do pracy. Ustalono stopień niepełnosprawności powódki od dnia 17.10.2011r.

T. C. nie była wówczas zarejestrowana w PUP jako rencistka poszukująca pracy.

T. C. w czasie poprzedniej sprawy korzystała z pomocy finansowej swojego syna S., który przekazywała na jej potrzeby kartki żywnościowe wartości 80 zł oraz udzielał jej wsparcia finansowego przekazując na jej potrzeby różne kwoty. Syn O. C. nie wspomagał finansowo T. C.. T. C. pożyczala od znajomych drobne kwoty na bieżące potrzeby. Jej dług u znajomej na łączną kwotę 2.000 zł spłacił syn stron, S. C..

T. C. leczy się okulistycznie od 1979r. z powodu wysokiej krótkowzroczności OL i zmian zwyrodnieniowych w siatkówce. W 2009r. rozpoznano u niej jaskrę. T. C. cierpiała nadto na bóle kręgosłupa od 1984 r., a od 1992r. leczyła się na nadciśnienie tętnicze w stopniu III, z chorobami współistniejącymi: zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa i stawów obwodowych, dyskopatii szyjnej i lędźwiowej, krótkowzroczności dużego stopnia oka lewego, zmian zwyrodnieniowych siatkówki, żyłaków kończyn dolnych. W 2006r. rozpoznano u T. C. przepuklinę jądra miażdżystego tarczy m/kręgosłupa L4/L5 i zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa. W 2009r. rozpoznano u T. C. przepuklinę jądra miażdżystego C3/C4, C4/C5, C5/C6 z uciskiem na korzenie nerwów rdzeniowych.

W 1983r. T. C. przeszła leczenie operacyjne żyłaków kończyn dolnych i kwalifikowała się do ponownej operacji żyłaków. W czasie poprzedniego orzeczenia o alimentach T. C. nie widziała na lewe oko, prawym okiem widziała na odległość do 2 metrów, miała problemy z poruszaniem się i chodziła przy pomocy kul.

T. C. wymagała stałego zażywania leków, których miesięczny koszt wynosi około 400 zł, z tym że wykupywała tylko niezbędne leki na serce i oczy, na które miesięcznie wydatkowała około 150 – 200 zł miesięcznie i zmniejsza dawki zażywanych leków (by starczyły na dłużej). Z powodu choroby żyłaków T. C. wymagała zaopatrzenia w specjalistyczne pończochy i podkolanówki. T. C. uczęszczała na bezpłatną rehabilitację z powodu schorzeń kręgosłupa, stawów i biodra. W związku z zakupem materaca magnetycznego służącego do rehabilitacji kręgosłupa, którego cena wynosiła 5.500 zł T. C. zaciągnęła w (...) Banku S.A. z siedzibą w W. kredyt w kwocie 2.000 zł, którego miesięczna rata wynosiła 98 zł. Pozostałą kwotę na zakup materaca T. C. uzyskała od syna S. C., nadto uzyskała ona dofinansowanie w ramach programu Centrum Pomocy (...).

T. C. leczyła się w Przedsiębiorstwie (...) S.A. w U.. W związku z pobytem w Sanatorium (...) poniosła koszty w wysokości 266,70 zł.

Sąd Rejonowy ustalił, że w dacie ostatniej sprawy J. C. miał 61 lat, przebywał na emeryturze w wysokości 3.887,75 zł brutto, 3.185,85 zł netto miesięcznie. J. C. zamieszkiwał z żoną D. C. oraz córką B. M.. Orzeczeniem (...) do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w P. z dnia 21.VII.2009 r. zaliczono J. C. do osób o lekkim stopniu niepełnosprawności ze wskazaniem do pracy lekkiej.

W dniu 9.9.2011r. pozwany J. C. zawarł związek małżeński z D. M. obecnie C., z którą żył dotąd w wolnym związku i z którą zamieszkiwał od wielu lat. D. C. miała wtedy 55 lat, orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności z dnia 29 listopada 2004r. została zaliczona do osób o lekkim stopnia niepełnosprawności, ze wskazaniem do pracy nie obciążającej kręgosłupa. D. C. nie pracowała, była zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy w P. bez prawa do zasiłku. D. C. posiadała wykształcenie zawodowe, zawodu była szwaczką. D. C. do 2009 roku pracowała w Urzędzie Skarbowym jako pracownik fizyczny, utraciła zatrudnienie z powodu redukcji etatów. Powiatowe Urzędy Pracy w N. i G. posiadały wówczas ofert pracy dla kobiet w wieku 54 lata, z wykształceniem zawodowym.

Córka J. C., B. M. miała wtedy 21 lat, do czerwca 2011r. studiowała w Wyższej Szkole Finansów i (...) w W. na kierunku psychologia, a następnie na Uniwersytecie K. W. w B., na Wydziale Pedagogiki i Psychologii, na studiach niestacjonarnych, gdzie zajęcia odbywała w weekendy. B. M. nie była zarejestrowana w Urzędzie Pracy jako osoba poszukująca pracy, nie pracowała, pozostawała na utrzymaniu swego ojca J. C., który opłacał czesne za jej studia w wysokości 2.450 zł za semestr, nadto przekazywał jej 600 zł na życie oraz 700 zł na mieszkanie.

J. C. wraz z rodziną zajmował mieszkanie typu M- 2, które należało do jego żony. Opłaty związane z utrzymaniem mieszkania wynosiły: opłata za czynsz 204zł miesięcznie, opłata za energię elektryczną 79 zł, opłata za gaz w wysokości 61 zł, opłata za internet z telewizją 59 zł.

J. C. spłacał w tamtym czasie raty kredytu zaciągniętego na zakup nowych okien w ratach po 161 zł miesięcznie, przy czym kredyt ten rozłożony był na 12 rat.

Leczył się na nadciśnienie, jaskrę, osteoporozę, cukrzycę, dnę moczanową i na lekarstwa wydatkował miesięcznie 150 zł, wymagał też stosowania specjalnej diety. D. C. leczyła się z powodu kręgosłupa i tarczycy, na lekarstwa przeznaczała 30 zł miesięcznie.

J. C. w okresie od 06.05.2011r. do 16.05.2011r. oraz w okresie od 19.09.2011r. do 30.09.2011r. przebywał na leczeniu w (...) Centrum Medycznym S.A. Niepubliczny ZOZ w P. Oddział Chorób Wewnętrznych z powodu choroby serca.

Sąd Rejonowy ustalił, że obecnie powódka T. C. ma 62 lat, posiada wykształcenie średnie, jest emerytką. Świadczenie emerytalne otrzymuje od kwietnia 2013 r. Wcześniej, a to od 1993 r. do 10 kwietnia 2013 r. przebywała na rencie. Ostatnia wysokość tego świadczenia wynosiła 561,51 zł netto miesięcznie. Aktualnie powódka otrzymuje świadczenie emerytalne w wysokości 806, 12 zł miesięcznie. Poza tym otrzymuje zasiłek pielęgnacyjny w wysokości 153 zł miesięcznie.

T. C. nadal zajmuje mieszkanie typu M- 4 o powierzchni 56,68 m², które stanowi jej własność. Mieszkanie to położone jest w J. przy ul. (...) i składa się z 3 pokoi, kuchni, łazienki i przedpokoju. Powódka korzysta z 2 pokoi. Opłaty związane z utrzymaniem mieszkania wynoszą: 365,46 zł miesięcznie opłata za czynsz łącznie z wodą i ubezpieczeniem, 88 zł co dwa miesiące opłata za energię elektryczną, 55 zł co dwa miesiące opłata za gaz. T. C. zamieszkuje w swoim mieszkaniu sama. T. C. nie otrzymuje dofinansowania do czynszu. Posiada ona zaległości w opłatach czynszowych w wysokości ponad 2.000 zł.

Średnia wartość rynkowa 1 m² lokalu mieszkalnego położonego w J. kształtuje się w kwocie około 2.500 zł.

Przeciętne ceny mieszkań (...) pokojowych w J. w rejonie ulicy (...) kształtują się w przedziale 139.200 zł, zaś mieszkań (...) pokojowych 100.000 zł – 135.000 zł, a mieszkań (...) - pokojowych pomiędzy 75.000 – 95.000 zł. Czynsz za mieszkanie (...) pokojowe oscyluje w granicach około 370 zł na miesiąc bez pozostałych mediów, zaś w mieszkaniach typu M- 2 w wysokości 280 zł miesięcznie.

T. C. jest objęta pomocą Ośrodka Pomocy (...) w J., skąd w maju 2013 r. otrzymała specjalny zasiłek celowy na pokrycie kosztów leków i leczenia w wysokości 100 zł, w październiku 2014 r. specjalny zasiłek celowy w wysokości 50 zł na pokrycie kosztów leczenia i leków, w listopadzie 2014 r. specjalny zasiłek celowy w wysokości 100 zł na pokrycie kosztów leczenia i leków, w grudniu 2014r. specjalny zasiłek celowy w wysokości 100 zł na pokrycie kosztów leczenia i leków, w styczniu 2015 r. specjalny zasiłek celowy w wysokości 100 zł na pokrycie kosztów leczenia i leków, w lutym 2015 r. specjalny zasiłek celowy w wysokości 80 zł na pokrycie kosztów leczenia i leków, w marcu 2015 r. specjalny zasiłek celowy w wysokości 80 zł na pokrycie kosztów leczenia i leków, w kwietniu 2015 r. specjalny zasiłek celowy w wysokości 80 zł na pokrycie kosztów leczenia i leków.

Orzeczeniem z dnia 08.11.2011r. (...) do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w R. T. C. została zaliczona na stałe do osób o znacznym stopniu niepełnosprawności, niezdolna do pracy. Ustalony stopień niepełnosprawności datuje się od dnia 17.10.2011r. T. C. obecnie choruje na nadciśnienie tętnicze, chorobę niedokrwinną serca, niedomykanie zastawki mitralnej i aortalnej, jaskrę lewego oka, zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa. Ponadto do operacji ma odcinek lędźwiowy z przepukliną jądra miazdżystego, wielopoziomową dyskopatię odcinka piersiowego, deformację odcinka szyjnego i zapadnięcie syfonu tętnic szyjnych. W/w schorzenia powódka leczy u specjalistów: kardiologa, reumatologa i neurologa.

W dniu 4.4.2012 r. powódka przeszła rekonstrukcję lewej piersi wraz z węzłami chłonnymi z powodu nowotworu złośliwego. W kwietniu 2013 r. nastąpił nawrót choroby. Powódka w związku z zdiagnozowanym nowotworem wymaga wizyt w Centrum Onkologii w G.. Średnio powódka ma takie wizyty co sześć miesięcy, na które udaje się autobusem ze zniżką w wysokości 53 %. Natomiast, gdy udaje się do G. samochodem to taki wyjazd kosztuje ją od 50 do 100 zł. Powódka w związku z nowotworem wymaga leczenia farmakologicznego, tj. terapii hormonalnej w związku z czym na leki przeznacza 50 zł miesięcznie. Do tego kupuje dla siebie P. Ekstra (...), który kosztuje 20-25 zł. Dodatkowo powódka kupuje dla siebie A. - dwa opakowania miesięcznie, za które płaci ok. 30 zł za jedno opakowanie ponieważ leki hormonalne zatrzymują wodę w jej organizmie.

Powódka nadal ma problemy okulistyczne. W dalszym ciągu na nie widzi lewe oko, a na prawe jej pole widzenia ogranicza się do wielkości groszku. Powódka winna kupić dla siebie specjalne okulary tzw. monookular, który, jak się orientowała kosztuje 1.500 zł aby mogła oglądać telewizję. Jest on refundowany, ale wprawdzie powódka musiałaby przejść specjalistyczne badania, za które musiałaby zapłacić. W marcu 2013 r. T. C. zakupiła dla siebie okulary, na które wydatkowała 380 zł, gdyż poprzednie uległy zniszczeniu. Obecnie powódka nie leczy się okulisty w związku z chorobą oczu. Wymagane leki w związku z tą chorobą przepisuje jej lekarz rodzinny, w tym witaminy na dożywanie oka.

Powódka musi odbyć operację żyłaków obu kończyn dolnych, jak się orientowała koszt takiej operacji to 2.000 i 2.500 zł za każdą z kończyn. Z powodu choroby żyłaków nadal wymaga zaopatrzenia w specjalistyczne pończochy, co wiąże się z dodatkowymi wydatkami. Koszt pary takich pończoch to 380 zł, nie są one refundowane przez NFZ. Powódka w związku z schorzeniem żyłaków leczy się u endokrynologa.

U powódki zdiagnozowano 5 lat temu także tzw. haluksa, który nadaje się do operacji, jednak powódka nie może mieć takiej operacji ze względu na nadciśnienie. Powódka winna też nosić specjalne obuwie, które kosztuje 600 zł, przy czym jeden but jest refundowany przez NFZ. Dodatkowo powódka winna mieć specjalne korektory, których koszt waha się od 18 zł do 25 zł za jeden. Taki korektor wystarcza powódce na 3 miesiące, z tym, że musi kupić inny na noc i inny na dzień.

Powódka w związku z przebyłym nowotworem musi kupować specjalną bieliznę, na którą przeznacza 70 zł co pół roku. Poza tym musi używać specjalnego pasa w związku z przepukliną jądra miazdzystego. Taki pas wystarcza jej na 5 lat, ostatnio dopłacała do jego zakupu 100 zł, a pozostała kwota była refundowana.

Powódka od dnia 2.9.2013r. do dnia 6.9.2013 r. przebywała w (...) nr 2 w J. na Oddziale Neurologii, gdzie rozpoznano u niej zespół sztywno – czaszkowy. Z zaleceń poszpitalnych wynika, iż powódka wymaga w związku z powyższym leczenia farmakologicznego, diety niskotłuszczowej i małosolnej oraz dalszego leczenia pod kontrolą lekarza rodzinnego i poradni neurologicznej.

Powódka od 2014 r. ma problemy z uzębieniem. Dotąd wyleczyła 3 zęby. Za leczenie każdego zapłaciła 70 zł. Nadto w związku z terapią hormonalną straciła część włosów i w związku z tym leczy się u dermatologa. Używa specjalnego szamponu, który kosztuje ją 20-22 zł i starcza jej na miesiąc oraz płynu do włosów, który jest robiony na zamówienie w aptece i po refundacji kosztuje ją 8 zł. Powódka zażywa również tabletki roślinne o nazwie P., które kosztują do 18 zł. Jedno opakowanie tych tabletek wystarcza powódce na miesiąc.

Od stycznia 2014 r. zażywa leki na depresję, które przepisuje jej lekarz neurolog lub lekarz rodzinny.

Od 10.2.2015 r. do 3.3.2015 r. przebywała na Oddziale (...) Wojewódzkiego Szpitala (...) w J. w związku z problemami z kręgosłupem.

Powódka posiada skierowanie do Szpitala (...) w G. na 10.04.2015 r., gdzie miała przebywać na leczeniu w związku z kręgosłupem oraz zmianami reumatologicznymi, przy czym złożyła pisemną prośbę o zmianę terminu przyjęcia z powodu niniejszej sprawy oraz wizyty kontrolnych u specjalistów.

Powódka na leki przeznaczają obecnie 200 – 270 zł miesięcznie, przy czym nie wykupuje wszystkich przepisanych jej leków. Powódka wykupuje leki onkologiczne, kardiologiczne, endokrynologiczne, leki w związku z problemami z oczami oraz leki na żylaki. Na wszystkie przepisane leki potrzebuje około 500 zł. Powódka nie konsultuje z lekarzami, które leki musi koniecznie zażywać, a które może wykupić w innym miesiącu. Na żywność dla siebie potrzebuje około 200 – 250 zł miesięcznie,

na zakup środków chemicznych i środki czystości przeznaczają od 60 zł miesięcznie.

Obuwie kupuje co 3-4 lata, odzież średnio raz w roku w sklepie z używaną odzieżą i wtedy wydaje około 30 – 35 zł.

Sąd Rejonowy ustalił, że synowie stron pomagają powódce w kosztach jej utrzymania w formie rzeczowej. S. C. wyremontował jej część mieszkania. Z kolei syn O. C. od czasu wszczęcia tej sprawy kupił powódce baterię do łazienki pod wannę, żelazko, radio. Aktualnie nie pomaga on jej rzeczowo ani w inny sposób, gdyż pomaga swojej konkubinie. Od syna S. C. powódka dodatkowo otrzymuje kartki żywnościowe w ilości 10 sztuk, każda po 14 zł. Nadto S. C. doładowuje jej telefon kwotą 30 zł w miesiącu. Poza tym, gdy powódka źle się czuje, to jego żona przywozi jej gotowy posiłek, który starcza jej na cały tydzień, a ponadto jest zapraszana przez syna i jego żonę na obiady. Syn stron S. C. pozostaje w związku małżeńskim, jest osobą samodzielną finansowo, pracuje na kopalni KWK (...) w S.. Syn O. C. ma z kolei 29 lat, jest samodzielny finansowo, pracuje zarobkowo, pozostaje w wolnym związku. Powódka poza mieszkaniem, które obecnie zajmuje nie posiada żadnych innych nieruchomości ani cennych ruchomości, nie ma też żadnych oszczędności. T. C. nie pali papierosów.

Sąd Rejonowy wskazał, że powódka nigdy nie interesowała się tym, aby zamienić swoje obecne mieszkanie na mniejsze, ewentualnie sprzedać to mieszkanie i kupić dla siebie mieszkanie o mniejszym metrażu. W lipcu 2013 r. powódka musiała zakupić licznik na wodę, na który przeznaczyła 60 zł. Poza tym w 2013 r. przeznaczyła 90 zł na wkładkę do drzwi wejściowych mieszkania oraz 80 zł na badanie usg jamy brzusznej. Powódka opłaca sobie składkę na ubezpieczenie po 70 zł co kwartał.

Sąd Rejonowy podsumował, że T. C. na swoje utrzymanie potrzebuje 1.000 zł miesięcznie. Jest to kwota, która wystarczałaby jej na uzasadnione potrzeby.

Na podstawie opinii biegłego sądowego z zakresu onkologii Sąd Rejonowy ustalił, że obecnie u T. C. z powodu przebytego raka piersi lewej nie odnotowano nawrotu choroby nowotworowej, stan jej zdrowia ogólny jest dobry. Z opinii biegłego wynika ponadto, iż mając na uwadze rozpoznanie histopatologiczne, niski stopień zaawansowania choroby nowotworowej, przeprowadzone leczenie, czas kontroli, bez nawrotu choroby nowotworowej, badanie kliniczne powódka T. C. nie jest niedolna do pracy z przyczyn onkologicznych.

Z kolei z opinii biegłego z zakresu chorób wewnętrznych i kardiologii wynika, iż powódka T. C. nie jest i nie była niezdolna do pracy z przyczyn kardiologicznych i endokrynologicznych.

Odnośnie J. C. Sąd Rejonowy ustalił, że ma on obecnie 65 lat, posiada wykształcenie zawodowe, z zawodu jest ślusarzem, aktualnie pozostaje na emeryturze. Otrzymuje świadczenie emerytalne w wysokości około 3.500 zł netto miesięcznie. Nie otrzymuje deputatu węglowego. Nie podejmuje żadnej dorywczej pracy. Zamieszkuje z żoną D. C., która jest na jego utrzymaniu. Orzeczeniem (...) do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w P. z dnia 21.7.2009 r. zaliczono J. C. na stałe do osób o lekkim stopniu niepełnosprawności ze wskazaniem do pracy lekkiej.

Pozwany J. C. opłaca sobie składkę na dodatkowe ubezpieczenie w (...) po 135 zł co trzy miesiące. Żona pozwanego D. C. ma obecnie 58 lat, orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności z dnia 28.11.2006 r. została zaliczona na stałe do osób o lekkim stopniu niepełnosprawności ze wskazaniem do pracy lekkiej z ograniczeniem dźwigania. D. C. nie pracuje zarobkowo, aktualnie nie jest zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy w P.. Ostatnio była zarejestrowana jako osoba bezrobotna bez prawa do zasiłku w okresie od 3.4.2013 r. do 19.9.2013 r. W dniu 20.9.2013 r. D. C. została wyrejestrowana z ewidencji PUP w P. z powodu nie zgłoszenia się do urzędu pracy w wyznaczonym terminie. D. C. ma wykształcenie zawodowe, zawodu jest szwaczką. Pozwany opłaca żonie składkę na ubezpieczenie na życie po 65 zł

miesięcznie. Powiatowe Urzędy Pracy w N., O., P. i G. posiadają ofert pracy dla kobiet z wykształceniem zawodowym lub bez kwalifikacji zawodowych z wynagrodzeniem w wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę.

Sąd Rejonowy ustalił, że córka J. C. B. M. ma 25 lat. W/w od 1.10.2011 r. do 8.3.2013 r. studiowała na Uniwersytecie K. W. w B. na Wydziale pedagogiki i psychologii na kierunku psychologia. Były to studia niestacjonarne, jednolite magisterskie. Z dniem 8.3.2013 r. B. M. została skreślona z listy tej uczelni z powodu niewniesienia w terminie opłat zawiązanych z tokiem studiów (...) była wtedy na III roku studiów. Zajęcia na tej uczelni B. M. odbywała w weekendy. B. M. obecnie mieszka w T., gdzie mieszka w wynajmowanym mieszkaniu z koleżanką, pracuje jako pracownik infolinii P. i z tego tytułu uzyskuje dochód w wysokości około 2.000 zł. Obecnie nie kontynuuje nauki. Stan jej zdrowia jest dobry. Ugodą zawartą przed Sądem Rejonowym w Prudniku w dniu 17.2.2012 r. w sprawie III RC 364/11 J. C. zobowiązał się do łożenia na rzecz córki alimentów w kwocie po 1.600 zł miesięcznie, poczynając od dnia 1.2.2012 r. J. C. w 2013r. wniósł pozew o uchylenie tego obowiązku alimentacyjnego, pozew ten został zwrócony wobec nieuiszczenia przez niego opłaty od pozwu. Aktualnie pozwany łoży na rzecz córki w miarę swoich możliwości po 200 – 250 zł miesięcznie.

Sąd Rejonowy ustalił, że J. C. wraz z żoną zajmuje mieszkanie typu M- 2, które należy do D. C.. Opłaty związane z utrzymaniem mieszkania wynoszą: opłata za czynsz około 200 zł miesięcznie, opłata za energię elektryczną 220 zł co dwa miesiące, opłata za gaz w wysokości 69 zł co dwa miesiące, opłata za internet z telewizją 62 zł miesięcznie.

J. C. opłaca telefon komórkowy swój i żony płaci, za który płaci łącznie 100 zł miesięcznie.

J. C. spłaca ratę kredytu po 1.530 zł miesięcznie zaciągniętym w (...) na kwotę 63.200 zł. Pozwany zaciągnął to zobowiązanie aby spłacić swoje wcześniejsze zobowiązania zaciągnięte na bieżące utrzymanie swojej rodziny. Pozwany zaciągnął to zobowiązanie w 2012 r. Będzie spłacał to zobowiązanie do 25 września 2017 r. Pozwany leczy się w ramach NFZ na jaskrę, nadciśnienie, migotanie przedsionków, cukrzycę, reumatyzm, korzonki nerwowe, dnę moczanową i przewlekłą chorobę niedokrwinną serca. W 2011 i 2012 r. przeszedł zawał serca. Od 3.5.2014 r. do 7.5.2014 r. przebywał na Oddziale Chorób Wewnętrznych z (...) Centrum Medycznego S.A. w P.. Zaś od 14.5.2014 r. do 16.5.2014 r. na Oddziale Kardiologii (...) Wojewódzkiego Centrum Medycznego w O. Na lekarstwa J. C. wydanej około 43 zł miesięcznie.

D. C. na leki wydaje miesięcznie od 30 do 50 zł miesięcznie.

Pozwany na swoje wyżywienie potrzebuje 300 – 400 zł miesięcznie, na zakup środków czystości i artykułów chemicznych 50 zł co dwa miesiące. Pozwany na zakup żywności dla żony przeznaczą od 300 do 400 zł miesięcznie. Pozwany posiada działkę rekreacyjną położoną w P., za którą płaci podatek roczny w wysokości 70 zł. Na tej działce jest stara altana. Pozwany uprawia tam owoce i warzywa. Wynajmuje garaż od Urzędu Miasta i rocznie płaci za niego 400 zł tytułem podatku.

Pozwany nie posiada żadnych cennych ruchomości, ani nieruchomości, poza działką rekreacyjną.

W styczniu 2012 r. zbył otrzymany pakiet akcji (...) S.A. w ilości 297 sztuk. Uzyskaną ze sprzedaży akcji kwotę przeznaczył na spłatę długów córki żony J. M..

Pozwany wraz z żoną nie korzysta ze świadczeń z pomocy społecznej. Żona J. C. nie ma przyznanego dodatku mieszkaniowego.

J. C. otrzymuje paczki finansowane przez UE, gdzie jest m.in. cukier, mąka, mleko.

W ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy powołał się na art. 60§1 i 3 krio.

W myśl art. 60 § 3 k.r.o. obowiązek dostarczania środków utrzymania małżonkowi rozwiedzionemu wygasa z upływem pięciu lat od orzeczenia rozvodu, gdy zobowiązanym jest małżonek rozwiedziony, który nie został uznany za winnego rozkładu pożycia, chyba że ze względu na wyjątkowe okoliczności Sąd, na żądanie uprawnionego, w

drodze powództwa, przedłuży wymieniony termin pięcioletni (tak SN w uchwale z dnia 28 lutego 1970 r. III CZP 109/69, OSNCP 1970, z. 10, poz. 181). Podał, że w judykaturze za owe wyjątkowe okoliczności uznaje się takie okoliczności, jak długotrwałość pożycia małżonków, znaczne dysproporcje w ich statusie materialnym po rozwodzie, obiektywne przyczyny uniemożliwiające lub ograniczające zarobkowanie (por. orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 31 października 1973 r., III CZP 58/73 - OSNCP 1974, z. 5, poz. 85 oraz z dnia 16 kwietnia 1975 r., III CZP 22/75 - OSNCP 1976, z. 3, poz. 36).

Przedłużenie pięcioletniego okresu polega na przekształceniu szczególnego obowiązku małżonka rozwiedzionego, który nie został uznany za winnego rozkładu pożycia, na obowiązek alimentacyjny na zasadach ogólnych, nieograniczony w czasie lub ograniczony do terminu, jaki wynika z ustalonych przez Sąd okoliczności, i może nastąpić ze względu na wyjątkowe okoliczności.

Sąd Rejonowy podkreślił, że aby żądanie przedłużenia wymienionego terminu mogło zostać uwzględnione, wyjątkowe okoliczności, o jakich mowa w art. 60 § 3 k.r.o., muszą zaistnieć przed upływem wspomnianego terminu.

Pod kątem wyjątkowych okoliczności w rozumieniu art. 60 § 3 k.r.o., ocenie podlegać będą okoliczności zachodzące zarówno po stronie powódki, jak i po stronie pozwanego (podobnie SN w uchwale z dnia 16 kwietnia 1975 r. III CZP 22/75 OSNC 1976/3/36).

Sąd Rejonowy wskazał, że zgodnie z treścią art. 138 k.r.o. „w razie zmiany stosunków można żądać zmiany orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązków alimentacyjnych”.

Odnosząc te okoliczności do niniejszej sprawy Sąd Rejonowy wskazał, że związek małżeński stron został rozwiązany w 1993r., bez orzekania o winie. Wyrokiem z 2009r. Sąd Rejonowy w Jastrzębiu Zdroju zasądził od J. C. na rzecz T. C. alimenty w wysokości po 300,00zł. miesięcznie, począwszy od dnia 15.04.2009r. do 31.12.2010r., a wyrokiem Sądu Rejonowego w Jastrzębiu – Zdroju z dnia 28.11.2011 r. w sprawie III RC 637/10 zasądzono od pozwanego J. C. na rzecz powódki T. C. alimenty w wysokości po 400 zł miesięcznie począwszy od dnia 13.10.2010 r. do 16.10.2011 r., a w sprawie o sygnaturze III RC 643/07 w wysokości po 300 zł, a nadto w pkt 2 tego wyroku zasądzono od pozwanego J. C. na rzecz powódki T. C. alimenty w wysokości po 500 zł począwszy od dnia 17.10.2011 r. do 10.03.2013 r.

W ocenie Sądu Rejonowego obecnie w niniejszej sprawie nie zachodzą wyjątkowe okoliczności, o jakich mowa w art. 60 § 3 k.r.o. Składają się na to następujące okoliczności:

Poprzednio T. C. utrzymywała się wyłącznie z świadczenia okresowego w postaci renty, której ostatnia wysokość wynosiła 561,51 zł netto miesięcznie. Aktualnie powódka utrzymuje się z stałego świadczenia w postaci emerytury w wysokości 806,12 zł miesięcznie. Powódka świadczenie emerytalne otrzymuje od dnia 10 kwietnia 2013 r. Poza tym otrzymuje zasiłek pielęgnacyjny w wysokości 153 zł miesięcznie. Zatem sytuacja finansowa powódki od ostatniej sprawy o alimenty uległa znacznemu polepszeniu.

Obecnie powódka na swoje utrzymanie potrzebuje 1.000 zł miesięcznie i jest to kwota, która wystarczylaby jej na uzasadnione potrzeby. Zdaniem Sądu, skoro usprawiedliwione potrzeby powódki kształtują się na poziomie 1.000 zł miesięcznie, to T. C. dysponując co miesiąc dochodem w łącznej wysokości 959,12 zł, jest w stanie własnymi siłami zaspokoić swoje własne potrzeby.

Wprawdzie powódka zeznała, że prawie w każdym miesiącu brakuje jej na swoje utrzymanie, ale wskazała, że jest tak dlatego, że w każdym miesiącu musi coś dla siebie dodatkowego kupić, jak koszula, szlafrok do szpitala lub ponieść wydatek w związku z naprawą sprzętu AGD.

Nadto Sąd Rejonowy zauważył, że poprzednio T. C. spłacała ratę kredytu zaciągniętego na zakup materaca magnetycznego po 98 zł miesięcznie, gdy aktualnie nie spłaca żadnych tego typu zobowiązań. Poprzednio pożyczala od znajomych drobne kwoty, obecnie zaś nie

ma takich pożyczek.

Poza tym w czasie ostatniej sprawy T. C. posiadała zadłużenie w opłatach za gaz w wysokości 59,34zł, zadłużenie w opłatach za energię elektryczną w wysokości 114 zł i miała do dopłaty do CO kwotę w wysokości 340 zł, gdy obecnie takie zobowiązania nie ciążyą na niej.

Porównując opłaty za mieszkanie i media Sąd wskazał, że są one obecnie nieznacznie niższe.

Sąd Rejonowy zwrócił też uwagę na posiadany przez powódkę majątek w postaci mieszkania. Może odpłatnie wynajmując pokój z którego nie korzysta. Sama zajmuje trzy pokojowe mieszkanie, gdy faktycznie korzysta tylko z dwóch pokoi. W ocenie Sądu Rejonowego, gdyby T. C. podjęła próbę ekonomicznego wykorzystania pokoju w swoim mieszkaniu, z którego w ogóle nie korzysta, uzyskałaby dodatkowe środki pieniężne, tzw. odstępną i tym samym mogłaby co miesiąc uiszczać pełną opłatę czynszową za swoje mieszkanie. Tymczasem powódka w toku sprawy podnosiła, iż nie ponosi całej opłaty za czynsz, gdyż jej nie stać i w związku z tym posiada zaległości w opłatach czynszowych w wysokości ponad 2.000 zł (w dacie ostatniej sprawy była to kwota 2.492,42 zł). Niezależnie od tego, w świetle ustaleń Sądu, powódka ma możliwość zamiany obecnie zajmowanego mieszkania na mniejsze. Tym samym powódka uzyskałaby dodatkową kwotę na pokrycie koniecznych wydatków i jednocześnie ponosiłaby mniejsze opłaty za czynsz niż dotychczas. Jednocześnie w związku z tym, iż T. C. zajmowałaby mieszkanie o mniejszym metrażu miałyby szanse na uzyskanie dofinansowania do czynszu, którego obecnie nie otrzymuje z powodu tzw. nadmetrażu.

Z ustaleń Sądu Rejonowego wynika, że od czasu ostatniej sprawy o alimenty nie pojawiły się po stronie powódki nowe wydatki, a które nie istniały w dacie poprzedniej sprawy, przy czym zauważyć należy, że obecnie T. C. dysponuje dochodem w łącznej wysokości 959,12 zł miesięcznie, gdy wówczas była to kwota 498,72 zł miesięcznie.

T. C. uprzednio wymagała stałego zażywania lekarstw, których miesięczny koszt wynosił około 400 zł, z tym, że kupowała tylko niezbędne lekarstwa na serce i oczy, na które miesięcznie wydatkowała około 150 – 200 zł miesięcznie i zmniejszała dawki zażywanych lekarstw, aby starczyły jej na dłużej. Obecnie powódka T. C. nadal wymaga stałego leczenia farmakologicznego, z tym, że na zakup lekarstw wydatkuje od 200 do 270 zł miesięcznie i podobnie, jak wcześniej nie wykupuje wszystkich koniecznych leków, gdyż jej nie stać. Sąd Rejonowy zauważył, że z przedłożonych do akt sprawy faktur aptecznych dotyczących powódki wynika, iż tylko część z pozycji na tych fakturach stanowią leki na receptę, a większa część z pozycji na fakturach stanowią suplementy diety, żele, maści, olejki oraz preparaty lecznicze, które mają uzupełniać (wspomagać) proces leczenia danego schorzenia, a nie zastępować leki przepisywane przez lekarza.

Sąd rejonowy wskazał, że Sąd uprzednio orzekający o obowiązku alimentacyjnym pozwanego wobec powódki, miał na uwadze, jako wyjątkowe okoliczności, o których mowa w art. 60 § 3 k.r.o., iż T. C. leczy się od wielu lat z powodu zwyrodnienia kręgosłupa i stawów, dyskopatii szyjnej i lędźwiowej, okulistycznie z powodu krótkowzroczności obu oczu, jaskry, zwyrodnienia siatkówki, choroby serca, nadciśnienia, żylaków, choroby niedokrwiennej serca, nadciśnienia i w związku z tym wymaga stałego leczenia i zażywania lekarstw. Aktualnie T. C. nadal wymaga leczenia z powodu wyżej wspomnianych schorzeń, poza tym, leczy się onkologicznie, a także z powodu depresji oraz ma zdiagnozowany zespół szyjno – czaszkowy.

W ocenie Sądu Rejonowego okoliczności te, zdaniem powódki nie stanowią wyjątkowych okoliczności, o jakich mowa w wspomnianym wyżej art. 60 § 3 k.r.o., gdyż z opinii biegłego sądowego z zakresu onkologii wynika, iż obecnie u T. C. z powodu przebytego raka piersi lewej nie odnotowano nawrotu choroby nowotworowej, stan jej zdrowia ogólny jest dobry i nie jest ona niezdolna do pracy z przyczyn onkologicznych.

Ponadto z opinii biegłego z zakresu chorób wewnętrznych i kardiologii wynika, iż T. C. nie jest i nie była niezdolna do pracy z przyczyn kardiologicznych i endokrynologicznych.

Również zdiagnozowany u T. C. zespół szyjno – czaszkowy, z materiału sprawy nie wynika, by powódka w związku z tym schorzeniem wymagała odbycia zabiegu operacyjnego czy rehabilitacji, i, że schorzenie to obecnie zagraża zdrowiu

powódki i nie wymaga ponoszenia przez powódkę wysokich kosztów leczenia farmakologicznego, bowiem okoliczności tej powódka nie wykazała.

Tym samym w ocenie Sądu Rejonowego nie można przyjąć, aby zdiagnozowany u T. C. zespół szyjno – czaszkowy stanowił wyjątkową okoliczność, która uzasadniałaby przedłużenie obowiązku alimentacyjnego pozwanego wobec powódki.

Sąd Rejonowy wskazał, że nie może być zaliczony do okoliczności "wyjątkowych" normalny proces starzenia się małżonka, połączony przeważnie z pewnym upadkiem sił i schorzeniami właściwymi dla tego wieku.

W ocenie Sądu Rejonowego, u powódki nastąpił u niej zbieg licznych schorzeń, z których jedno można uważać za zwykłe przejawy starzenia się, ale inne nie są już zjawiskiem nagminnym i świadczą o poważnym rozstroju jej zdrowia. Wskazał, że choroba nowotworowa zdiagnozowana u powódki nie pozwalają, na przyjęcie, że już po stronie samej powódki zachodzą wyjątkowe okoliczności w rozumieniu art. 60 § 3 zd. k.r.o. Poza tym T. C. nie wykazała w toku sprawy, by z powodu zwyrodnienia kręgosłupa i stawów, dyskopatii szyjnej i lędźwiowej, okulistycznie z powodu krótkowzroczności obu oczu, jaskry, zwyrodnienia siatkówki, choroby serca, nadciśnienia, żylaków, choroby niedokrwiennej serca, nadciśnienia, które to choroby występowały już u niej w czasie uprzedniej sprawy o alimenty, jej stan zdrowia uległ istotnemu pogorszeniu i w związku z tym wymaga ona innego procesu leczenia niż dotychczas, który np. wymagałby zwiększonych wydatków na zakup leków czy wizyt lekarskich poza ubezpieczeniem w ramach NFZ.

T. C. w dalszym ciągu legitymuje się orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności, gdyż orzeczeniem (...) do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w R. z dnia 08.11.2011r. została zaliczona na stałe do osób o znacznym stopniu niepełnosprawności, z stwierdzeniem niezdolna do pracy, jednak, co istotne, takie orzeczenie określa status osoby nim dysponującej jako osoby niepełnosprawnej w sensie prawnym, a ponadto pozwala korzystać (po spełnieniu określonych warunków) z szeregu form pomocy, nie jest jednak równoznaczne z orzeczeniem lekarza orzecznika ZUS czy komisji lekarskiej o niezdolności do pracy.

Z punktu widzenia art.60§3krio Sąd Rejonowy ocenił też sytuację obecną pozwanego, który otrzymuje świadczenie emerytalne w wysokości około 3.500 zł netto miesięcznie, prowadzi gospodarstwo domowe wspólnie z żoną, która jest na jego utrzymaniu. Wskazał, że w związku z tym dochód uzyskiwany przez pozwanego należałoby podzielić na dwie osoby. Sąd Rejonowy wskazał, że istotnym wydatkiem w comiesięcznym budżecie pozwanego stanowi rata kredytu w wysokości 1.530 zł miesięcznie, który będzie spłacał do 25 września 2017 r. w ocenie Sądu Rejonowego zatem faktyczny miesięczny dochód pozwanego to kwota 1.970 zł, a średni dochód przypadający na jednego członka rodziny pozwanego wynosi około 990 zł, co daje jedynie minimalnie więcej, niż otrzymuje obecnie powódka (świadczenie emerytalne plus zasiłek pielęgnacyjny).

Sąd Rejonowy wskazał, że co prawda żona pozwanego posiada możliwości zarobkowe, dysponując jedynie orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności, w którym została zaliczona na stałe do osób z lekkim stopniem niepełnosprawności ze wskazaniem do pracy lekkiej z ograniczeniem dźwigania, a poza tym Powiatowe Urzędy Pracy w N., O., P. i G. posiadają ofert pracy dla kobiet z wykształceniem zawodowym lub bez kwalifikacji zawodowych z wynagrodzeniem w wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę. Jednak w ocenie Sądu Rejonowego, doświadczenie życiowe wskazuje, iż fakt istnienia ofert w urzędach pracy nie świadczy o tym, iż faktycznie D. C. ma realne szanse natychmiastowego jej podjęcia. Z uwagi na jej wiek znalezienie pracy nie będzie łatwe. Niemniej jednak nie oznacza to, iż w/w miałyby zrezygnować z jej poszukiwań. Wręcz przeciwnie – winna ona w pierwszej kolejności zarejestrować się w PUP właściwym wg jej miejsca zamieszkania i nie poprzestać w poszukiwaniach pracy. Z uwagi jednak na to, iż obecnie możliwości samodzielnego utrzymania się D. C. są ograniczone, winna ona uzyskać pomoc ze strony swojego małżonka J. C., mającą swe podstawy w art. 27 k.r.o.

Zatem Sąd Rejonowy wywiódł, że gdyby uwzględnił żądanie pozwu i orzekł o przedłużeniu obowiązku alimentacyjnego pozwanego wobec powódki na dalszy czas oznaczony i zobowiązał pozwanego do łożenia na rzecz T. C. alimentów w

żądaney wysokości lub mniejszej, doprowadziłyby to w efekcie do sytuacji, w której dysponowałyby ona ogólną sumą miesięcznych dochodów wyższą niż pozwany i jego żona, co zdaniem Sądu było by dla pozwanego krzywdzące.

Tylko małżonek niewinny ma prawo do porównywalnej stopy życiowej z małżonkiem uznanym za wyłącznie winnego rozkładu pożycia małżeńskiego (art. 60 § 2 k.r.o.). Tymczasem rozwód T. C. i J. C. został orzeczony bez orzekania o winie za rozkład pożycia.

Sąd Rejonowy wskazał przy tym, że od czasu poprzedniej sprawy sytuacja pozwanego uległa poprawie o tyle, że nie posiada już na swoim utrzymaniu pełnoletniej córki B. M., albowiem w/w pracuje z dochodem w wysokości około 2.000 zł. Jakkolwiek pozwany obecnie wspomaga finansowo swoją córkę, ale jak zeznał, czyni to w miarę swoich możliwości, przekazując jej od 200 do 250 zł.

Wskazał też, że dla oceny zasadności roszczenia nie bez znaczenia są inne dodatkowe okoliczności, jak np. długość pożycia małżeńskiego, fakt, czy rozwiedziony małżonek domagający się przedłużenia obowiązku alimentacyjnego ma innych krewnych mogących dostarczyć mu środków utrzymania itp.

Z poczynionych ustaleń w sprawie wynika, iż w przypadku T. C. i J. C. pozostawali oni w związku małżeńskim 20 lat. Rozwód stron orzeczony został 13.01.1993r. Z małżeństwa w/w urodziło się dwoje dzieci. W czasie małżeństwa J. C. pracował i zarabiał na utrzymanie rodziny, T. C. zajmowała się prowadzeniem gospodarstwa domowego i wychowaniem dzieci. Zatrudnienie podjęła dopiero pod koniec ich związku małżeńskiego. Zdaniem Sądu rozpoznającego niniejszą sprawę 20 – o letnia długość pożycia małżeńskiego T. C. i J. C., w czasie którego powódka zajmowała się prowadzeniem gospodarstwa domowego i wychowaniem dzieci, nie może tylko i wyłącznie przemawiać za przedłużeniem obowiązku alimentacyjnego pozwanego wobec powódki.

Ponadto Sąd Rejonowy wskazał na art. 129 krio oraz podniósł, że synowie powódki wspomagają ją rzeczowo i finansowo. Nic nie stoi na przeszkodzie, aby czynili to nadal. Wprawdzie art. 130 k.r.o. stanowi, iż obowiązek jednego małżonka do dostarczania środków utrzymania drugiemu małżonkowi po rozwiązaniu małżeństwa wyprzedza obowiązek alimentacyjny krewnych tego małżonka, to jednak Sąd Rejonowy podkreślił, że pozwany ma na utrzymaniu swoją żonę D. C., podczas gdy O. C. nie ma żadnych osób na swoim utrzymaniu, a swojej konkubinie pomaga dobrowolnie, gdyż nie ciąży na nim taki obowiązek.

Z tych powodów Sąd Rejonowy oddalił powództwo T. C., a to wobec braku podstaw z art. 60 § 1 i 3 k.r.o. w zw. z art. 138 k.r.o. i art. 135 § 1 k.r.o.

Na podstawie zaś art. 113 ust. 4 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz art. 102 k.p.c., nie obciążył T. C. kosztami niniejszego postępowania.

Apelację od tego wyroku wniosła powódka, zarzucając mu naruszenie art. 60§3krio w zw. z art. 138 krio oraz 135§1krio poprzez błędną wykładnię i uznanie, że w niniejszej sprawie po stronie powódki nie występują wyjątkowe okoliczności, warunkujące przedłużeniem terminu alimentacji oraz że sytuacja powódki nie daje podstaw do podwyższenia obowiązku alimentacyjnego. Zarzuciła też naruszenie art. 233§1kpc poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i dowolne uznanie, że po stronie powódki na podstawie zebranego w sprawie materiału dowodowego nie występują wyjątkowe okoliczności skutkujące przedłużeniem okresu alimentacji, co w konsekwencji doprowadziło do oddalenia powództwa. Zarzuciła ponadto naruszenie art. 328§2kpc poprzez sporządzenie uzasadnienia nie odzwierciedlającego w dostatecznym stopniu zebranego w sprawie materiału dowodowego i pominięcie dowodów korzystnych dla powódki dotyczących jej aktualnej sytuacji życiowej, oceny stanu zdrowia, możliwości zarobkowych, a także nieodniesieniu się do zasad współżycia społecznego.

Stawiając te zarzuty skarżąca wniosła o zmianę wyroku poprzez zasądzenie na jej rzecz alimentów w kwocie po 700 zł miesięcznie, poczynając od dnia wniesienia powództwa do 1 lutego 2018r. ewentualnie wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu wskazała, że dysproporcja pomiędzy sytuacją materialną stron jest znaczna, małżeństwo stron trwało 20 lat, a niska wysokość jej świadczenia emerytalnego wynika z krótkiego okresu pracy w związku z przyjętym w małżeństwie stron podziałem ról. Powódka podniosła, że nie jest w stanie wynająć pokoju w mieszkaniu z uwagi na swój stan zdrowia i potrzebę spokoju. Nie jest też w stanie zamienić mieszkania na mniejsze z uwagi na sytuację na rynku nieruchomości. Podniosła, że obowiązek alimentacyjny rozwiedzionego małżonka wyprzedza obowiązek alimentacyjny dzieci.

Powódka wskazała, że nie jest w stanie z posiadanej emerytury dokonać podstawowych opłat, nadal znajduje się w niedostatku. Jest osobą schorowaną, nie ma możliwości podjęcia zatrudnienia. W ocenie skarżącej w sprawie zaistniały podstawy do przedłużenia obowiązku alimentacyjnego na rzecz powódki. Nadto jej obecna sytuacja materialna winna skutkować podwyższeniem alimentów. Nastąpiła bowiem zmiana stosunków w rozumieniu art. 138krio.

Pozwany wniósł o oddalenie apelacji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja w części zasługiwała na uwzględnienie.

Podkreślenia wymaga, że niniejsza sprawa jest kolejną o przedłużenie obowiązku alimentacyjnego pozwanego wobec powódki na podstawie art. 60§3krio. W poprzednich postępowaniach Sądy uznawały, że istnieją podstawy do takiego przedłużenia i zasądzały za zamknięte okresy alimenty od pozwanego na rzecz powódki.

Tym samym rozstrzygając w niniejszej sprawie Sąd Rejonowy obowiązany był zbadać, czy w kolejnym okresie uległy zmianie okoliczności przyjęte przez Sąd poprzednio jako podstawa do przedłużenia okresu alimentacyjnego oraz w drugiej kolejności – jaka winna być wysokość alimentów.

W tym kontekście należy uznać zasadność zarzutu naruszenia art. 60§3krio w zw. z art. 138krio oraz 135§1krio oraz art. 233§1 kpc, skoro Sąd Rejonowy skupił się na tym, czy sytuacja powódki pogorszyła się od poprzedniego orzeczenia o alimentach oraz czy i w jakim zakresie uległa poprawie sytuacja pozwanego. Taka ocena i argumentacja byłaby odpowiednia jedynie dla oceny roszczenia powódki o podwyższenie alimentów. Tymczasem skoro alimenty zostały wcześniej przedłużone na okres przekraczający 5 lat od daty rozwodu, to Sąd powinien w tym zakresie wziąć przede wszystkim pod uwagę okoliczności, które w ocenie Sądów orzekających we wcześniejszych sprawach uzasadniały uznanie, że w sprawie zaistniały wyjątkowe okoliczności dla przedłużenia obowiązku alimentacyjnego.

Spośród tych okoliczności wymienić należy długi okres małżeństwa stron, znaczną dysproporcja ich dochodów oraz zły stan zdrowia powódki.

Wbrew stanowisku Sądu Rejonowego, żaden z tych argumentów nie odpadł. Jakkolwiek dysproporcja dochodów stron od momentu przyznania powódce świadczenia emerytalnego uległa zmniejszeniu, to nadal jest znaczna (pozwany ma obecnie dochód 3,5 raza wyższy niż powódka). Powódka nadal jest schorowana. Co prawda rację ma Sąd Rejonowy, że nowe schorzenia powódki nie powodują zasadniczej zmiany w zakresie jej potrzeb, a w szczególności powódka tego nie wykazała. Jednak nie może być sporu co do tego, że stan zdrowia powódki nie uległ poprawie. Jakkolwiek w części jest on wynikiem zmian związanych z wiekiem, to jednak nie można tego stanu określić jako taki w całości. Powódka już w czasie małżeństwa chorowała, w szczególności miała poważne problemy zdrowotne związane ze wzrokiem, leczyła się w związku z żyłakami. Leczenie okulistyczne powódka nadal kontynuuje. Leczy się też na inne schorzenia wskazane w uzasadnieniu Sądu Rejonowego.

Odnosnie posiadanego majątku, podnieść należy, że powódka od poprzedniego orzeczenia o alimentach nie nabyła prawa do lokalu, lecz już wówczas była jego właścicielką(od 2009r.k. 106). Zatem możliwość dysponowania tym prawem istniała już w poprzednich postępowaniach i nie jest to okoliczność nowa, która decydowałaby o zaistnieniu zmiany okoliczności w niniejszej sprawie. Odnosząc się do argumentacji Sądu Rejonowego, podnieść należy, że

mimo iż mieszkanie to jest stosunkowo duże jak na potrzeby jednej osoby, to jednak nie można nie zauważyć, że opłaty związane z jego użytkowaniem są stosunkowo niewysokie. Tym samym zamiana mieszkania na mniejsze nie spowodowałaby znacznego ograniczenia w wysokości bieżących kosztów utrzymania powódki (koszty mediów pozostałyby przecież na podobnym poziomie).

Tym samym okoliczność zajmowania przez powódkę lokalu o powierzchni 56m² nie może przemawiać za brakiem obecnie istnienia podstaw z art. 60§3 krio do przedłużenia obowiązku alimentacyjnego.

W ocenie Sądu Okręgowego najistotniejsza jest w sprawie okoliczność uzyskania przez powódkę prawa do emerytury w kwietniu 2013r. Emerytura ta wraz z zasiłkiem pielęgnacyjnym wynosi ok.960zł. Co prawda powódka podała, że na swe utrzymanie wydaje ok.1000zł, niemniej jednak nie można pominąć okoliczności, że zalega z zapłatą opłat za mieszkanie. Zaległości te obecnie wynoszą 2302,89zł (k. 593). Nadto wiarygodne jest, że z posiadanych środków powódka nie zaspokaja w pełni swych potrzeb związanych z leczeniem. Mimo, że zakupuje poza lekami także maści czy odżywki, to jednak nie zostało wykazane, aby nie były to środki konieczne dla jej leczenia i nie zostały zalecone powódce przez lekarza.

Nie można też pominąć, że wskazana kwota 960 zł nie odpowiada co do wysokości środkom, jakim powódka dysponowała wcześniej mając rentę w wysokości ok. 500 zł oraz alimenty od pozwanego w kwocie 500 zł, a nadto zasiłek pielęgnacyjny, którego wypłacania Sąd Rejonowy w sprawie III RC 637/10 nie wziął pod uwagę, jako że okoliczność ta zaistniała już po wydaniu wyroku przez Sąd I instancji.

Nie ulega wątpliwości, że przeciętne ceny żywności i środków czystości, jak i inne bieżące koszty utrzymania w społeczeństwie w okresie od 2011r. do 2015r. wzrosły. Nadto nie ulega wątpliwości, że posiadając na swe utrzymanie jedynie kwotę 960zł, powódka odczuje brak nawet kilkudziesięciu złotych w swych miesięcznych dochodach.

Jednocześnie zasadnie Sąd Rejonowy wskazał na poprawę sytuacji pozwanego przejawiającej się w tym, że obecnie nie ciąży już na nim obowiązek alimentacyjny wobec córki. Nie można natomiast zgodzić się z tym Sądem co do tego, że od dochodu pozwanego należy jako uzasadniony koszt odjąć ratę zaciągniętego przez niego zobowiązania kredytowego (ok. 1500 zł miesięcznie). Po pierwsze, z materiału postępowania nie wynika, jakie potrzeby pozwanego wymagały zaciągnięcia tak wysokiego zobowiązania. Przebieg poprzednich postępowań wskazuje, że w bardzo niewielkim zakresie mogłyby być nimi zaległości alimentacyjne wobec powódki powstałe w trakcie poprzedniego postępowania. Zważywszy na bardzo wysoką kwotę raty oraz wiek pozwanego, nie stoi na przeszkodzie, aby pozwany dokonał zmiany zawartej z bankiem umowy i pozostała do spłaty należność, płatną do 2017r. rozłożył na mniejsze raty (płatne w dłuższym okresie). W żadnym wypadku zaciągnięcie przez pozwanego zobowiązania w większej części na bliżej niesprecyzowane cele nie może uzasadniać odmowy powódce przedłużenia obowiązku alimentacyjnego, tym bardziej że w dacie zaciągnięcia tego zobowiązania pozwany był zobowiązany do płacenia alimentów na rzecz powódki.

Podobnie skoro obecna żona powoda ma zdolność do pracy, powinna ją choć w niewielkim zakresie wykorzystywać, tymczasem od dłuższego czasu nie pracuje ona i nie pozostaje aktywna w poszukiwaniu pracy (została wyrejestrowana w Urzędzie Pracy wobec niestawiennictwa na wyznaczony termin), pozostając na wyłącznym utrzymaniu pozwanego.

Biorąc pod uwagę zatem wysokość świadczenia emerytalnego pozwanego oraz aktualną wysokość świadczenia powódki, jak i pozostałe argumenty dotąd istniejące i zdaniem Sądów rozstrzygających wcześniejsze sprawy o alimenty pomiędzy stronami, przemawiające za przedłużeniem okresu alimentacji, Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że wyjątkowe okoliczności w sprawie nadal istnieją i uzasadniają przedłużenie obowiązku alimentacyjnego do daty wskazanej przez powódkę.

Oceniając natomiast wysokość tego obowiązku, Sąd Okręgowy wziął pod uwagę zmianę wysokości świadczeń powódki uzyskiwanych z ZUS. Ponieważ także w przedłużonym okresie zakres obowiązku alimentacyjnego pozwanego dotyczy pokrycia niedostatku powódki, to w ocenie Sądu Okręgowego okoliczności sprawy uzasadniają od 9 kwietnia 2013r. zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki alimentów w kwocie po 100 zł miesięcznie.

Ponieważ powódce świadczenie emerytalne przyznano dopiero w dniu 10 kwietnia 2013r.(k. 81), a nie jak pierwotnie się spodziewała, od 10 marca 2013r., zatem za okres od 11 marca 2013r. do 9 kwietnia należało na jej rzecz zasądzić alimenty w kwocie dotychczasowej wysokości (500zł). Zważając jednak na konstytutywny charakter decyzji Sądu o przedłużeniu obowiązku alimentacyjnego, Sąd Okręgowy uznał, że pozwany nie znajdował się do daty wyroku Sądu Okręgowego w opóźnieniu z zapłatą alimentów za okres od 11 marca 2013r. do listopada 2015r.(czas orzekania przez Sąd Okręgowy). Zatem alimenty za ten okres skapitalizowano jako kwotę 3667zł (1 miesiąc -500zł, 31 miesięcy po 100zł i za okres od 11 kwietnia 2013r. do 30 kwietnia 2013r.-67zł), zasądzając od nich ewentualne odsetki za opóźnienie od dnia 27 listopada 2015r.(dzień po wydaniu wyroku).

Dalsze alimenty zasądzono na bieżąco po 100 zł miesięcznie, począwszy od grudnia 2015r. z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w płatności- aż do 1 lutego 2018r., zgodnie z wnioskiem zawartym w pozwie i apelacji.

Z powyższych przyczyn zaskarżony wyrok zmieniono na podstawie art. 386§1kpc. Dalej idące powództwo oddalono, podobnie jak i apelację – na podstawie art. 385kpc.

Sąd na podstawie art. 113 ust.1 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych nakazał pobrać od pozwanego nieuiszczone koszty sądowe (część opłaty od pozwu i od apelacji). Jednocześnie, zważywszy na charakter niniejszej sprawy Sąd Okręgowy nie obciążył powoda kosztami procesu, uznając że zaistniały w sprawie podstawy do zastosowania art. 102kpc zarówno co do postępowania przed Sądem I i II instancji.

SSO Anna Hajda SSO Elżbieta Matyasik SSO Gabriela Sobczyk